

Маһы тоҕо кэрдэбит?

Сыала: тулалыыр эйгэбитигэр мастан оноһуллубут араас туттар малы-салы, оҕолору кытта тэннэ интеллект - карта (автор Тони Бьюзен) нөнүө билиилэрин ханатыы, сааһылаан кэпсиир дьобурдарын сайыннарыы.

Соруктар:

1. Мас киһи олоҕор саамай туһалаах, мастан араас элбэх туттар тэрили онороллорун быһаарыы (дьиэ, иһит, остуол, олоппос, орон, оонһуур, кумааһы уо.да.а.
2. Мас тутулун кытта билиһиннэри: ыйааһына чэпчэки, сылааһы тутар, бөҕө уһун үйэлээх, ууга тимирбэт (опыт оноруу)
3. Айылбаһа, үүнэн турар үүнээйилэргэ харыстабыллаах сыһыанна иитии. Мас киһи олоҕор улахан суолталааһын быһаарыы.
4. Мастан чочуллан тахсыбыт араас омук кэрэ оноһуктарын харыстыырга, бэйэ омук оноһугунан киэн туттууну инэри.

Иитээччи эрдэ бөлөх иһин бэлэмниир: мастан оноһуллубут туттар тэриллэр, оонһуурдар, иһиттэр (чороон, кытыйа, ыаһайа) сувенирдар.

2. Сурун чааһа.

- Оҕолор, бу маллаах иһиттэн биридди малы ылабыт, коробут уонна туохтан оноһуллубутун туохха туттарбытын быһаарабыт (бары мастан оноһуллубут маллар)

- Айаал, көрдөр эрэ, эн тугу ыллын кэпсээ (оҕо тутан-хабан көрөн тугу билэрин кэпсиир)

- Махтал оҕолор! Бары олус кыһаллан тугу билэргитин кэпсээтигит. Онтон бу маллар бэйэ-бэйэлэригэр майгыннаспаттар, ол эрэн бары туохтан оноһуллубуттары?

-Бу маллар бары мастан оноһуллубуттар.

- Сөпкө эттигит! Онтон билигин истиэбин уонна көрүөбүн бу мастары хантан ылан, хайдах туһаһа таһааран мал-сал, туттар тэрил онороллорун (иитээччи видео, презентация, остуоруйа кэпсиэн сөп)

Мастан малы онорорго мас араас көрүнүн туттуохха сөп: хатын, тиит, бэс, харыйа, үөт, талах. Мас ыйааһына чэпчэки, сылааһы тутар, бөҕө, уһун үйэлээх ол иһин былыр-былыргыттан баччаанны дылы мастан араас элбэх малы онороллор.

Опыт оноруу. (Бэлэмниибит кыра мастары, иһиттээх уу)

- Оҕолор, биһиги билигин опыт онорон көрүөхпут: мас ууга тимирэр ду, суох ду?

- Соп!

Билигин (маллаах иһиттэн) кыра мастары ылан иһиттээх ууга угабыт уонна кэтээн көрөбүт. Оҕолор санааларын истии.

- Тоҕо?

- Тоҕо диэтэр, мас уутааһар ыйааһына чэпчэки, ол иһин мас ууга тимирбэт уста сылдьар.

Мас оноһуктан быыстапка, былыргыттан, аныгы үйэбэ дылы.

Былыргы балаҕан иһэ, аныгы дьиэ, мала-сала.

Оболорго хартыынанан, былыр биһиги өбүгэлэрбит олохторбут дьиэлэрэ-уоттара: балаҕан иһин көрдөрөн кэпсибит (балаҕан, остуол, орон, олоппос, көмүлүөк оһоһу оттор мас, иһит-хомуос чороон, ыаҕайа, кытыһа, ытык, хамыйах, тууйас, мас оонньуурдар оһуустар, ынахтар).

Онтон, билинни олоххо хайдаҕый? Маһы хайдах туһанарбытын интеллект карта нөнүө онорон билиэххэ-көрүөххэ.

